

Kategori: Pasientbehandling/Legemidler/Istandgjøring og utdeling	Gyldig fra/til: 28.08.2023/28.08.2024
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Fellesdokumenter/Pasientbehandling	Versjon: 2.02
Godkjenner: Bjånes, Tormod Karlsen - legemiddelkomiteen	Skjema
Dok. ansvarlig: Legemiddelkomiteen	Dok.id: D44581

Innhold

1	Hensikt	1
2	Definisjoner	1
3	Ansvar	1
4	Gjennomføring	2
4.1	Manipulering	2
4.2	Informasjonskilder	2
4.3	Journalføring	2
4.4	Flytskjema for praktisk manipulering av legemidler	2
5	Referanser	3
6	Endringer siden forrige versjon	3

1 Hensikt

Helsepersonell som deltar i legemiddelhåndteringen skal ha grunnleggende kompetanse om manipulering av legemidler, herunder knusing og deling.

2 Definisjoner

Manipulering av legemidler er definert som en fysisk påført endring av et legemiddel, f. eks knusing eller deling av tabletter eller kapsler.

3 Ansvar

All form for manipulering av legemidler regnes som «off-label» bruk, som betyr at legemiddelet ikke er offisielt godkjent til denne typen bruk. Ansvaret ligger derfor hos helsepersonellet som ordinerer og administrerer legemiddelet.

Manipulering av legemidler skal i utgangspunktet begrenses til følgende tilfeller:

- *Passende legemiddelformer er ikke tilgjengelig eller finnes ikke*
- *Pasientens situasjon tilser at manipulering av et legemiddel er eneste alternativ*

4 Gjennomføring

Merk:

- Perorale cytostatika skal ikke manipuleres
- Flere virkestoff skal ikke manipuleres sammen
- Ved knusing, deling eller åpning av legemidler skal personalet beskyttes mot eksponering (spesielt bruk av antimikrobielle midler)
- Basale smittevernrutiner skal følges

4.1 Manipulering

- Utføres primært på Medisinrom
- Manipulering skal skje umiddelbart før utdeling
- Bruk riktig utstyr til formålet (f.eks. tablettdele, tablettknuser og verneutstyr)

Bruk kun perorale sprøyter for å unngå forveksling med sprøyter til intravenøs bruk

- Skal legemiddelet røres ut i vann, anbefales det å løse direkte i medisinbegeret eller den perorale sprøyten som skal benyttes.
- For å sørge for at pasienten får i seg hele legemiddeldosen, bør man i etterkant skylle glasset/medisinbegeret/den perorale sprøyten med vann og administrere også denne væsken.

De fleste tabletter og kapsler smaker vondt når virkestoffet i legemiddelet blir mer eksponert etter en manipulering

4.2 Informasjonskilder

- Manipulering av et legemiddel skal fortrinnsvis baseres på informasjon fra produsent, uavhengige studier eller apotek
- For knusing, deling eller åpning av tabletter/kapsler må det alltid bekreftes at dette er mulig for valgt legemiddel. Informasjon om dette kan finnes hos:
 - Felleskatalogen
 - Preparatomtaler - Legemiddelsøk - SPC
 - OUS eHåndbok: Knusing/deling av tabletter/kapsler inkludert OUS eHåndbok: Knuse- deleliste
 - Nettverk for legemidler til barn har en samleside om Knusing, deling og manipulering av konkrete legemidler, og bruk i sonde/PEG
- For legemidler som skal administreres i sonde, følg retningslinjen Legemidler i sonde

4.3 Journalføring

Manipulering av legemidler bør dokumenteres i pasientens journal, som merknad i kurven.

4.4 Flytskjema for praktisk manipulering av legemidler

Flytskjema knusing/deling og legemidler i sonde, oppslag kan benyttes til å raskt finne informasjon om praktisk manipulering av ulike legemidlerformer.

5 Referanser

Interne referanser

1.2.2.1-03	Fordeling av ansvar og oppgaver innen legemiddelhåndtering
1.2.2.1-09	Medisinrom
1.2.2.1-12	Forankring i lov og forskrift
1.2.2.3-10	Legemidler i sonde
1.2.2.3-11	Flytskjema knusing/deling og legemidler i sonde, oppslag
1.2.2.7-01	Opplæring legemiddelhåndtering (generelt)
1.2.2.7-03	Oversikt. Sentrale kompetansekrav innen legemiddelhåndtering - ulike yrkesgrupper
1.2.9.2-01	Basale smittevernrutiner (oversikt)

Eksterne referanser

2.19.2.5 OUS eHåndbok: Knusing/deling av tabletter/kapsler
2.19.2.6 OUS eHåndbok: Knuse- deleliste
2.10.1 Felleskatalogen
2.7.2 Legemiddelsøk - SPC
3.2.2.2.5 Knusing, deling og manipulering av konkrete legemidler, og bruk i sonde/PEG

6 Endringer siden forrige versjon

Forlenget gyldighet til 28.08.2024